

Nederland- en/of Vlaanderenkunde (ook de term „Nederlandenkunde” circuleert), die meestal als aparte cultuurcursus (cultuur met grote C: *achievement culture*) in het Frans worden gedoopt (*Civilisation*), maar de cultuur met kleine c (*behaviour culture*). Interessant wordt die als het aanleren van pragmatische cultuurkennis en het vergroten van de taalvaardigheid hand in hand gaan. In Rijsel werkt Samuel Mareel aan een repertorium van uitdrukkingen uit de Nederlands-Vlaamse cultuur die op contrastieve wijze aan de Franstalige leerder worden gepresenteerd. In een eerste deel zullen uitdrukkingen behandeld worden die in beide talen identiek of bijna identiek zijn. In een tweede deel worden 2500 Nederlandse en ongeveer evenveel Franse uitdrukkingen in een aantal categorieën onderverdeeld.

U hebt de titel nog te goed.

Gehoord op de cd-rom *InStap!Nederlands*: „Dat is geen zuivere koffie”. In het Frans werd dat: „Ce n'est pas très catholique”. Van contrastief gesproken. En wat vindt u van deze vorm van communicatie? Iemand komt zijn kantoor binnen en zegt: „Ik heb net een reis geboekt naar de Malediven”. Reactie van de collega's: „Hij wel!”. Dit voorbeeld van hoogst eigen Nederlands („Hollands”), bijna idiosyncratisch taalgebruik komt van Drs. P. Het had in Voskuil kunnen staan, zegt de Vlaming in mij.

Luc Devoldere

Succes en onvrede.

De neerlandistiek in het Duitse taalgebied

Blijkbaar heerst er op dit ogenblik een echte „Holland mania” in Duitsland. Het poldermodel, het drugsbeleid, ja zelfs de literatuur uit Nederland kan op ruime belangstelling rekenen. Dat bleek op de tweejaarlijkse bijeenkomst van de universitaire docenten Nederlands uit het Duitse taalgebied, in Berlijn van 29 tot 31 maart 2000. Lut Missinne, hoogleraar in Munster, bevestigde in haar slotlezing dat de belangstelling voor de Nederlandse literatuur relatief groot is. Zij vergeleek de Duitse en Nederlandse stemmen over het werk van Margriet de Moor. De Moor is, samen met Mulisch en in het spoor van Nooteboom, een bekend auteur geworden in Duitsland. Haar werk wordt heel snel vertaald en mag ook op ruime belangstelling rekenen in de Duitse pers. *Die Verabredung*, de vertaling

van *Zee-binnen*, ligt in verschillende grote Berlijnse boekhandels bij de stapel bestsellers, vaak naast de Duitse vertaling van *De ontdekking van debemel* van Mulisch.

De vergadering in Berlijn, waaraan een zestigtal Neerlandisten uit Duitstalige landen deelnam, werd geopend door Koen Jaspaert, Algemeen Secretaris van de Nederlandse Taalunie. Hij presenteerde het werk van de Taalunie en benadrukte dat deze instelling een projectorganisatie is. De Taalunie werkt lijnen uit en gaat vervolgens na hoe die gerealiseerd kunnen worden. Ze probeert ook de verschillende activiteiten die te maken hebben met het Nederlands met elkaar te verbinden. Het taalbeleid dat de Taalunie voorstaat, is geen „monumentenzorg”, maar een zorg voor de gebruiker. Iedereen die in de wereld het Nederlands nodig heeft, moet, aldus Jaspaert, bij de Taalunie ondersteuning kunnen vinden. Een van de middelen daartoe is de internetsite „Taalunieversum” die momenteel ontwikkeld wordt. Deze site moet de kortste weg worden naar het antwoord op alle vragen over het Nederlands.

Het onderdeel „cultuurkunde” bevatte twee lezingen. Geert van Istendael sprak over „Vlamingen en Walen: twee talen. Een cultuur?”. Hij hield er een warm pleidooi voor het Belgische systeem dat volgens hem zelfs model zou kunnen staan voor de Europese eenmaking. In de tweede lezing stelden Marinel Gerritsen en Marie-Thérèse Claes hun onderzoek naar de culturele verschillen tussen Vlamingen en Nederlanders voor. Een studie die ze voor de gelegenheid hadden aangevuld met gegevens over Duitsland. Ze hadden die verzameld tijdens een studieweek aan de leerstoel Nederlands in Keulen. Daar is inmiddels de procedure gestart voor de aanstelling van een nieuwe hoogleraar Nederlands, in opvolging van Herman Vekeman.

De laatste dag stonden twee lezingen op het programma rond het thema „de receptie van de Nederlandstalige literatuur in het Duitse taalgebied”. Naast de hierboven gesignaleerde lezing van Lut Missinne, kwam Ralf Grüttemeier, hoogleraar in Oldenburg, een plan presenteren voor een Duitse geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur. Blijkbaar was deze lezing „met voorbedachten rade” geprogrammeerd. In 1999 verscheen bij de Franse uitgeverij Fayard een nogal omstreden geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur. De uitgeverij Suhrkamp

Verlag onderzoekt nu een voorstel van het Nederlandse Productiefonds om deze literatuurgeschiedenis in een voor Duitsland aangepaste vorm uit te geven. Ralf Grüttemeier schetste enkele voorwaarden waaraan een Nederlandse literatuurgeschiedenis voor het Duitse taalgebied moet voldoen: ze moet aansluiten bij de culturele achtergrond van de Duitse lezer, comparatistisch zijn, zich beperken tot de hoogtepunten van de Nederlandse literatuur, een helder omlijnd theoretisch uitgangspunt hebben, zich richten tot een breed publiek en er moeten ten slotte op basis van dit boek digitale producten verschijnen. Of het voorstel dat nu bij Suhrkamp ter tafel ligt aan deze voorwaarden beantwoordt, werd door de aanwezige neerlandisten ernstig betwijfeld.

Overigens heeft men blijkbaar in Utrecht, waar men aan een Duitse grammatica van het Nederlands werkt, dezelfde fout gemaakt. Ook bij dit werk zouden de neerlandisten extra muros slechts heel terloops geraadpleegd zijn. Enkele mensen uit Bonn, Munster en Würzburg stelden in Berlijn in elk geval een plan voor om zelf zo'n comparatieve grammatica te maken.

Er is bij de neerlandisten in het Duitse taalgebied veel competentie aanwezig. Het is belangrijk dat daar een beroep op wordt gedaan.

Dirk van Assche

Monarchen in De Brakke Grond

In het kader van het staatsbezoek van de Belgische Koning Albert II aan Nederland werd op 6 april 2000 een forum georganiseerd in het Vlaams Cultureel Centrum de Brakke Grond te Amsterdam, gewijd aan de Vlaams-Nederlandse culturele samenwerking, met als motto: „Wat burens samen doen, doen ze beter.” Guido Verbeeck, directeur van het centrum, was een voorbeeldig gastheer. Het feit is belangrijker dan het lijkt. Door de aanwezigheid van zowel Koning Albert II als Koningin Beatrix op deze plek in het hart van Amsterdam werd deze samenwerking bevestigd. Het betekende ook dat de Bel-

Koningin Beatrix en Koning Albert luisteren in het Vlaams Cultureel Centrum De Brakke Grond naar een gesprek over de Vlaams-Nederlandse culturele samenwerking - Foto Rik Daze.

gische monarchie de federalisering aanvaard heeft. Zo hoort het ook.

Wie de eerste rijen in de Rode Zaal bekeek, zag hoe ingewikkeld staatsconstructies kunnen zijn: de Belgische ambassadeur in Nederland zat er bij wijze van spreken naast de Vlaamse Minister-President, de Nederlandse staatssecretaris voor cultuur naast de Vlaamse attaché in Den Haag. De Vlaamse minister van Cultuur, onder wiens bevoegdheid de Brakke Grond ressorteert, was niet aanwezig.

Het forum, dat vooral informatief bedoeld was, werd geleid door Jozef Deleu. Deelnemers waren Judith Belinfante, lid van de Nederlandse Tweede Kamer en voorzitter van de Interparlementaire Commissie van de Taalunie; Anne Marie Musschoot, hoogleraar Moderne Nederlandse Letterkunde te Gent en co-hoofdredacteur van de „Nieuwe literatuurgeschiedenis der Nederlanden”; Frits Niessen, co-voorzitter van de Commissie van het Cultureel verdrag Vlaanderen-Nederland en Klaas Tindemans, directeur van het Vlaams Theater Instituut te Brussel.

Belinfante had het over taalachterstand, een van de actuele aandachtspunten voor de Taalunie, en legde er de nadruk op dat die tegelijk ook sociale achterstand is. Musschoot stelde het gezamenlijke succesvolle optreden voor van literair Nederland en Vlaanderen op buitenlandse boekenbeurzen, en presenteerde ook de groots opgevatte literatuurgeschiedenis, waar een team van specialisten momenteel aan werkt.